

3. Значение электронной почты в преподавании [Электронный ресурс] / Тумова С. В. Режим доступа: <http://www.hut.fi/~rvilmi/index.html>.

4. Barbarians in the Computer Lab - a Practical Guide to How to Use Computers and the Internet in English lessons [Электронный ресурс] / Alicja Wujec-Kaczmarek, Etibieta Olak-Posacka, Sebastian Raduj. Режим доступа: <http://www.bitmap.co.uk/apr08/ess04.rtf>.

5. Projects Using the Internet In College English Classes. Basics and Beyond conference at Chubu University, Nagoya, Japan, on May 31, 1997 [Электронный ресурс] / Victoria Muehleisen. Режим доступа: <http://www.waseda.ac.jp/faculty/96050/index-e.html>

УДК 378.091.12.011

Л.А. КАРТАШОВА

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Анотація. У статті здійснено аналіз інформаційно-технологічних систем навчання майбутніх вчителів суспільно-гуманітарних спеціальностей у вищих педагогічних навчальних закладах України, виокремлено їх особливості. Визначено необхідність подальшого розвитку систем навчання майбутніх вчителів суспільно-гуманітарних спеціальностей з метою відповідності результатів навчання соціальним, науковим і технологічним цілям, рівню розвитку суспільства, внутрішнім цілям і потребам системи освіти.

Ключові слова: учитель, інформаційно-комунікаційні технології, навчання, система.

Анотація. В статье осуществлен анализ информационно технологических систем обучения будущих учителей общественно гуманитарных специальностей в высших педагогических учебных заведениях Украины и выделены их особенности. Определена необходимость последующего развития систем обучения будущих учителей общественно гуманитарных специальностей с целью соответствия результатов обучения социальным, научным и технологическим целям, уровню развития общества, внутренним целям и потребностям системы образования.

Ключевые слова: учитель, информационно-коммуникационные технологии, обучение, система.

Annotation. This article represents the analysis of info-technological systems in the training of future teachers of social-liberal specialties in higher pedagogical educational institutions of Ukraine. Their peculiarities are distinguished. The necessity of further development of training systems for future teachers of social-liberal specialties is determined

to bring the results of training into line with social, scientific & technological goals, the level of social development & internal purposes & necessities of the educational system.

Keywords: teacher, of informatively-communication technologies, teaching, system.

Постановка проблеми. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчанні є однією з найважливіших причин переходу на новий етап оновлення змісту освіти, яка викликає відповідні зміни засобів навчання, форм і методів навчання. Питаннями модернізації змісту навчання займаються інститути НАПН України на чолі з Міністерством освіти і науки, окремі науковці та практики. В той же час, багато питань ще залишаються не розв'язаними.

В теперішній час у навчальний процес ВПНЗ України введено нові державні навчальні стандарти, які передбачають підвищення ролі ІКТ в професійній підготовці студентів суспільно-гуманітарних спеціальностей.

З метою забезпечення широких можливостей для розвитку, навчання та виховання творчої особистості майбутнього вчителя, в результаті яких він буде підготовленим до активної, продуктивної, самостійної професійної діяльності в інформаційному суспільстві, потребується реформування системи навчання вчителів суспільно-гуманітарних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів (ВПНЗ). Одним із шляхів її досягнення, за результатами проведеного дослідження, є розробка та використання інформаційно-технологічної системи навчання (ІТСН), Висвітлюючи методичні аспекти методики навчання інформатики в ЗНЗ та ВПНЗ, М. І. Жалдак нагадує, що: «Курс інформатики, як обов'язковий навчальний предмет введено до навчальних планів середніх шкіл і вищих педагогічних навчальних закладів уже понад два десятиріччя тому» [11, С.273]. В той же час, в залежності від потреб суспільства, зміст та цілі навчання інформатики постійно змінюються. Значною мірою зазначене залежить також і від визначення науковцями та педагогами її ролі в навчально-виховному процесі. «Відбулися істотні зрушення у становленні методичних систем навчання інформатики в школах та педагогічних університетах. Передусім змінилися акценти у змісті навчання, у формуванні першочергових завдань, умінь і навичок учнів. Відбувся перехід від програмістського ухилу у навчанні до користувацького, оскільки стало зрозуміло, що користуватися сучасним ПК з використанням готового програмного забезпечення ... необхідно навчити всіх ...» [11, С.273].

Формулювання цілі статті. З метою забезпечення розвитку педагогічної освіти, що зумовлено змінами в системі та структурі загальної середньої освіти і необхідністю інтеграції національної педагогічної освіти в європейський освітній простір МОН України було затверджено Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти в Україні та її інтеграції в європейський освітній простір, де зазначається: «Формування інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки вчителя нової генерації». Примітним є те, що в зазначеному документі виокремлено завдання розвитку педагогічної освіти, де серед інших стоять завдання [9]:

А. Приведення змісту фундаментальної, психолого-педагогічної, методичної, інформаційно-технологічної, практичної та соціально-гуманітарної підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників до вимог *інформаційно-технологічного суспільства* та змін, що відбуваються у соціально-економічній, духовній та гуманітарній сфері, у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах.

Б. Модернізація освітньої діяльності вищих педагогічних навчальних та наукових закладів, які здійснюють підготовку педагогічних і науково-педагогічних працівників, на основі інтеграції традиційних педагогічних та *новітніх мультимедійних навчальних технологій*, а також створення *нового покоління дидактичних засобів*.

Особи, підготовка яких здійснюється за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра або магістра в класичних університетах та інших вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації зі спеціальностей, що передбачають присвоєння педагогічних кваліфікацій, можуть здобути їх за умови виконання вимог галузевого стандарту педагогічної освіти щодо психолого-педагогічної, методичної, інформаційно-технологічної та практичної підготовки. В свою чергу «інформаційно-технологічна підготовка передбачає вивчення основ інформатики, новітніх інформаційних технологій та методик їх застосування у навчальному процесі і здійснюється протягом усього періоду навчання».

Виклад основного матеріалу. Аналіз навчальних планів та програм ВПНЗ в Україні дозволив установити, що на сьогодні всі вони передбачають вивчення ІКТ. Так, наприклад, у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова основним предметом, який викладався на кафедрі Інформаційних систем та технологій Інституту гуманітарно-технічної освіти впродовж останніх 25 років є дисципліна «Технічні засоби навчання». Окрім того, кафедра надає науково-методичну допомогу щодо впровадження комп'ютерної та іншої інформаційної техніки в навчально-виховний процес факультетів та кафедр університету [10].

У Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка викладається спецкурс Visual Basic for Applications для студентів спеціальності «Інформатика», основи програмування в додатках Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Access та текстовий редактор Word [8].

На сайті Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини повідомляється, що в розпорядженні кафедри теоретичної фізики та інформатики є 3 сучасних комп'ютерних класи, об'єднаних в локальну мережу, інтерактивна дошка, мультимедійні проектор, відеокамера, ноутбук, цифровий фотоапарат та інші технічні засоби навчання. Окрім того, лабораторія інформаційних технологій навчання забезпечує вихід в Internet по радіоканалу. Матеріально-технічною базою виступають: лабораторія методики викладання інформатики, лабораторія інформаційних технологій навчання, лабораторія інформатики, лабораторія технічних засобів навчання [12].

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського має великий досвід обміну публікаціями, стажування та читання лекцій з педагогічними навчальними закладами інших країн. Наприклад, викладачі кафедри педагогіки налагодили тісні зв'язки з Вищою Педагогічною Школою (м. Лодзь, Польща) та Бигдшським університетом ім. Казимира Великого (м. Бигдш, Польща). Форми співпраці: участь членів кафедри у роботі редакційних колегій часописів названих вищих навчальних закладів Польщі [2]. Для колективу університету є традиційним використання у навчальному процесі нових методів і прийомів навчання. Серед новітніх методик і форм навчання - сучасні комунікативні методики, інтерактивні форми навчання, використання автентичних підручників (вивчення іноземних мов), підготовка проектів, презентація posterів, підготовка і проведення відео уроків, круглих столів, диспутів тощо.

На сайті кафедри англійської мови та кафедри англійської філології зазначається, що «забезпеченню процесу навчання комунікативної спрямованості в значній мірі сприяє оновлення засобів навчання за рахунок використання сучасних підручників, газетних статей, матеріалів Інтернету. Викладачі кафедри у творчій співпраці з працівниками фонетичних лабораторій інституту постійно поповнюють фонд сучасних аудіо та відео матеріалів для організації навчальної діяльності та самостійної роботи студентів» [3]. На жаль застосування засобів сучасних ІКТ не виокремлено як одну з головних та необхідних компонент системи навчання в університеті.

У Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка функціонують кабінети, у яких зосереджено наукову та навчальну літературу, методичні посібники, дидактичний матеріал, таблиці, ТЗН та відеотеку. За матеріалами сайту університету: «Кафедра інформатики та обчислювальної математики, яка має одну навчальну лабораторію, матеріально-технічну базу якої становлять 4 комп'ютерні класи (на базі ПК AMD 800, Sempron 2200+, Sempron 3000 загальною чисельністю 63 ПЕОМ), обладнані мультимедійними пристроями (плазмова панель,

проектор), які об'єднані в локальну мережу, а також підключені до глобальної мережі Internet. Кафедра забезпечує викладання курсів для студентів для спеціальностей «Фізика та інформатика», «Праця та інформатика» та «Інформатика» [4]:

- основи інформатики та обчислювальної техніки;
- теорія алгоритмізації і програмування;
- технології програмування;
- ЕОМ в навчальному процесі;
- методи обчислень;
- чисельні методи математичної фізики;
- шкільний курс інформатики та методика її викладання тощо.

На оновленому сайті Луганського національного університету імені Тараса Шевченка можна знайти інформацію про те, що викладачі кафедри економічної інформатики та кафедри інформаційних технологій та систем з таких дисциплін як «Операційні системи персональних комп'ютерів», «Дискретна математика», «Електронні таблиці», «Текстові процесори», «Інформатика та програмування», «Комп'ютерна графіка», «Комп'ютерні мережі», «Чисельні методи та методи оптимізації», «Комп'ютери в економіці та бізнесі», «Елементи та вузли персональних комп'ютерів», «Спеціалізовані мови програмування», «Історія та методологія інформатики», «Кібернетичні основи інформаційних технологій», «Системи штучного інтелекту». «Крім цього, викладачі кафедри працюють на природничо-географічному факультеті, факультеті іноземних мов, Інституті фізичної культури та спорту, історичному факультеті, Інституті післядипломної освіти. Одним із перспективних напрямків досліджень на кафедрі вважається запровадження комп'ютерних технологій в організаційну, навчальну та методичну роботу університету, яке б забезпечило систематизоване, централізоване використання накопичених технічних та програмних ресурсів».

В Київському національному лінгвістичному університеті (КИЛУ) дисципліна «Вступ до інформаційних технологій навчання» призначена для навчання студентів мовних спеціальностей (факультетів англійської, французької, німецької, іспанської мов, Інституту східних мов), майбутніх вчителів іноземних мов (ІМ). Метою навчання студентів є отримання ними знань, умінь та формування навичок, які дозволять використовувати ПК для вирішення професійних завдань: застосування у своїй науковій та творчій діяльності; роботи з документами, підготовці методичних матеріалів та засобів унаочнення, пошуку та обробці інформації [7].

Адже використання засобів ІТ у професійній діяльності вчителя іноземних мов дозволяє удосконалити зміст навчання, методи та організаційні форми навчально-виховного процесу, забезпечити високий науковий і методичний рівень викладання, індивідуальний підхід у навчанні, підвищити ефективність подання нового матеріалу.

У зв'язку з цим особливого значення набуває переорієнтація мислення сучасного педагога на усвідомлення принципово нових вимог до його педагогічної діяльності, його професійної компетентності. Використання мультимедійних педагогічних програмних засобів у навчанні ІМ дозволяє доповнити методичне забезпечення такими засобами як, наприклад: комп'ютерні курси, демонстраційні та навчальні програми, програми-тренажери, перекладачі, електронні словники, енциклопедії.

Отже, інформатизація навчального процесу справляє значний вплив на удосконалення та розвиток методичних систем навчання іноземних мов, за рахунок включення до засобів навчання комп'ютерних електронних словників, довідників,

тезаурусів, і та ін., які надають можливість значно підвищити продуктивність праці при перекладі текстів з однієї мови на іншу, вивчення правильної вимови іноземних слів, написанні творів.

Саме тому особливого значення набувають питання постійного поновлення змісту та вдосконалення системи навчання інформаційних технологій майбутніх вчителів ІМ.

До зазначеного можна додати експериментальні висновки дослідниці В. В. - Баркасі про те, що у ВПНЗ, крім вивчення студентами курсу «Технічні засоби навчання і обчислювальна техніка», нові інформаційні технології повинні бути широко залученими також і при вивченні інших навчальних предметів, зокрема, при вивченні іноземних мов. Вона стверджує, що під час навчання іноземних мов вибір навчальних програм практично не має обмежень - лексико-граматичні тести, тексти, діалоги, пісні, відеофільми іноземними мовами, можливість прослухати диктора і себе та багато інше. Все це, з однієї сторони, дозволяє вивчати іноземні мови більш ефективно, а з іншої - формує професійну компетентність майбутніх учителів, розвиваючи в них необхідні професійно-значущі якості, рефлексію, вміння працювати самостійно, веде до самовдосконалення, розкриваючи їх творчий потенціал, поширюючи кругозір, тощо.

Науковці Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського провели експеримент, де завданням ставилось: «Формування соціального, полікультурного, аутопсихологічного, когнітивно-технологічного та персонального компонентів професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов, яке здійснювалось за допомогою комп'ютерного навчання. При цьому вони мали можливість імітувати природне спілкування під час діалогу «людина-машина», чому сприяли такі фактори¹ [1]:

- автентичність мовного матеріалу;
- можливість правильно «розуміти» повідомлення, які закладені у програму, і адекватно реагувати на них;
- ситуативне оформлення діалогу (створення умов, характерних для природної комунікативної ситуації);
- широке використання комп'ютерних формул мовного етикету, в тому числі фраз з визначеним емоційним забарвленням;
- персоніфікація комп'ютера через створення його ролі (рольова гра).

Під час дослідно-експериментальної роботи з використанням на заняттях з професійної науково-предметної підготовки комп'ютерного навчання студенти активно взаємодіяли з комп'ютером як джерелом інформації та генератором завдань. Вони отримували від комп'ютера завдання, спрямовані на формування мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій, що складають іншомовну комунікативну компетенцію, виконували їх; тут же відбувався зворотний зв'язок у формі реакції на введене студентом повідомлення (у вигляді репліки, виставленого або не виставленого балу оцінки), далі йшло виправлення помилки, перехід до наступного завдання. Все це вимагало від студентів експериментальної групи постійної активної діяльності, спрямованої не тільки на засвоєння матеріалу, але й на формування комунікативності, рефлексії, прагнення до самовдосконалення, сприяло вихованню пізнавальної активності студентів. Так, наприклад, після виконання граматичного тесту, студентам було запропоновано ще раз звернутися до теоретичного інформаційного довідника, який був у про-

⁸ Наводиться текст оригіналу

грамі, а після того, як вони перевірили свою роботу та виправили всі, на їхню думку, помилки, подивитися, які помилки знайшов комп'ютер. Така робота розвивала їх вміння самокорегування, самооцінки, змушувала свідомо підходити до теоретичного осмислення мовних явищ, у них формувалися навички застосовувати отримані теоретичні знання, на практиці. У студентів експериментальної групи також формувалася й персональний компонент професійної компетентності, а саме, такі важливі для вчителя якості, як педагогічне мислення, спостережливість, воля. Адаптивність комп'ютерного навчання дала змогу експериментаторам враховувати індивідуальні особливості студентів, такі, як здатність концентрувати увагу, швидкість сприйняття, особливості мислення, пам'яті, темперамент.

Під час дослідно-експериментальної роботи при вивченні студентами експериментальної групи дисциплін з циклу професійної науково-предметної підготовки використовувались елементи різних засобів НІТН. З метою формування когнітивно-технологічного компоненту на заняттях з циклу професійної науково-предметної підготовки студенти виконували різноманітні вправи.

Для формування вміння самооцінки студентам пропонувались завдання з самоконтролю сформованості лексичних навичок. Своє завдання фахівці також бачили в формуванні у студентів соціального і полікультурного компонентів професійної компетентності майбутнього вчителя. З цією метою на заняттях з практичного курсу іноземної мови використовувалася мультимедійний підручник, який являє собою тематичний матеріал, об'єднаний в єдиний сюжет подорожжю містами США.

Відтак, робота з використанням комп'ютерних програм країнознавчого характеру давала поштовх до інтерактивного навчання, в підсумку якого формувалися соціальний та полікультурний компоненти професійної компетентності майбутніх учителів іноземних мов.

Використаний у мультимедійному підручнику автентичний матеріал країнознавчого характеру мав завдання сприяти розвитку соціокультурної компетенції студентів, стимулювати їхню зацікавленість у подальшому самостійному пошуку інформації, допомагав у підготовці «портфоліо» для практичних занять з країнознавства.

Слід зазначити, що одним із компонентів професійної компетентності майбутніх учителів ІМ є аутопсихологічний. Його формуванню сприяло використання в експериментальній групі на заняттях з практичної граматики програми CD-ROM TOEFL (тести з англійської мови як іноземної), яка містила довідковий матеріал з граматики, що студенти використовували при необхідності повторення, тренувальні вправи, а також лексико-граматичні тести різних рівнів складності.

З метою формування персонального компоненту, а саме таких його показників як комунікативність і професійна мобільність, на заняттях з практичної фонетики використовувався інтерактивний мультимедійний курс розмовної англійської мови «New Dynamic English», заснований на автентичному мовленні. Рівень завдань, який пропонувався кожному студенту, відповідав рівню його іношомовної комунікативної компетенції на означений момент. Під час дослідно-експериментальної роботи спостерігався перехід студентів на більш високий рівень, причому контроль здійснювався як викладачем, так і самим студентом. З метою розвитку комунікативності й забезпечення високо мотивованої мовленнєвої практики на заняттях використовувались окремі аудіотексти й завдання до них. Можливість вибору рівня, який відповідав би підготовці студента, й бажання перейти

на більш високий рівень складності визначали прагнення студентів до самовдосконалення, виховували наполегливість, старанність, здорову конкуренцію і багато інших необхідних майбутньому вчителю якостей, що визначають його професійну компетентність. Студенти також готували інформацію про сучасні методики атестації вчителів, розроблені в західноєвропейських країнах. Для цього вони зверталися до ресурсів мережі Інтернет. Зібрана інформація обговорювалася всією експериментальною групою під час проведення «Круглого столу», присвяченого проблемі професійної компетентності вчителів на Заході. Студенти обмінювались інформацією, доповнюючи один одного, порівнювали підхід до підготовки вчителя в Україні та за кордоном. У живій дискусії формувалась їх комунікативність, поповнювалася новими знаннями соціокультурна компетенція. Так як дискусія проводилась англійською мовою, це впливало й на вдосконалення іншомовної комунікативної компетенції студентів, що входить до складу когнітивно-технологічного компоненту професійної компетентності. Цій же меті сприяло й використання електронної пошти» [1].

Орієнтуючись на вищеперераховані фактори, повідомляє О. І. Шиман, була розроблена робоча програма курсу ВСІТ, у якій враховувалися сучасні вимоги до підготовки вчителів в галузі ІКТ, виховні завдання педагогічного ВНЗ, а також фахова специфіка відповідних спеціальностей. Однак, викладачі визнають, що: «Обсяг запланованого навантаження (загальний об'єм - 108 годин, з них 48 годин - аудиторних занять, 60 годин самостійної роботи) недостатній для формування бажаного рівня знань студентів. Зміст курсу ВСІТ включає сукупність двох взаємопов'язаних компонентів: теоретичного і практичного. В межах визначеної кількості годин потрібно надати більш адаптовані до життєдіяльності в сучасних умовах інформатизації суспільства і освіти теоретичні знання, а практичні навички зорієнтувати на майбутню професію педагога. Тож, більше уваги приділяється тим комп'ютерним технологіям, які є базовими складовими майбутньої професійної діяльності вчителя-гуманітарія у напрямку практичного використання комп'ютера як універсального дидактичного засобу навчання і передбачають його застосування майбутніми педагогами в основному для підготовки і демонстрації фрагментів навчального матеріалу як у друкованому вигляді, так і в мультимедійному поданні.

Для організації раціональної навчальної діяльності студентів було підготовлено методичні матеріали (конспекти лекцій, лабораторних робіт, завдань для самостійної роботи тощо) з поданням теоретичних відомостей (з використанням найсильніших сторін кількох підручників) та добром диференційованих практичних завдань (з урахуванням профілю майбутньої професійної діяльності). Розроблений навчально-методичний посібник включає в себе весь необхідний матеріал для виконання лабораторних і самостійних робіт з курсу ВСІТ згідно з вимогами кредитно-модульної системи, а саме: формулювання теми і основних цілей роботи, теоретичні відомості, методичні вказівки, навчальні вправи з покроковим описом їх виконання, завдання для самостійних та контрольних робіт з прикладами їх реалізації та наведенням відповідної кількості балів за їх виконання, питання для контролю засвоєння матеріалу, тести « [13].

Роль ІКТ у системі професійної підготовки вчителів реально оцінено в Інституті іноземної філології ЖДУ ім. І. Франка, де уже на першому курсі «Студенти вивчають предмет «Інформаційні технології», який закладає основи використання ІКТ у професійній діяльності. Паралельно студенти 1-2 курсів застосовують

отримані знання, уміння та навички в процесі вивчення психолого-педагогічних та спеціальних дисциплін (використовують матеріали з мережі Інтернет, користуються електронними бібліотеками на CD, створюють мультимедійні презентації засобами програми Microsoft Power Point та цікаві розробки засобами програм MS Word, MS Excel та MS Publisher)» [6].

Основою спецкурсу, обов'язкового для всіх студентів третього року навчання університету в навчальному закладі було обрано програму «Intel® Навчання для майбутнього. Окремо студенти четвертого курсу вивчають загальну методичну дисципліну «Інноваційні технології», в якому виокремлено спецкурс «Формування професійних умінь майбутніх учителів іноземних мов засобами ІКТ».

Один із авторів зазначеного спецкурсу О. А. Зимовець пояснює, що: «Він складається з трьох модулів та побудований на принципах поетапного формування професійних умінь». Характеризуючи спецкурс, автор зазначає, що ціллю навчання не було дублювання завдань, які опрацьовувались в рамках програми «Intel® Навчання для майбутнього», а вивчались та опрацьовувались завдання та програми, які вбачались актуальними та необхідними для вчителя гуманітарних предметів.

«Теми та завдання першого модулю пов'язані з використанням готових комп'ютерних програм та дидактичних матеріалів на CD та з мережі Internet на рівні фрагменту уроку. Завдання другого модулю мають більш продуктивний характер та спрямовані на формування вмінь розробляти, створювати та використовувати власні дидактичні матеріали на рівні фрагменту уроку та в поєднанні з іншими засобами навчання. Ми не дублюємо, а звертаємо увагу на ті комп'ютерні програми та режими роботи, які не були включені у програму, зазначену вище, але, на нашу думку, є необхідними для, наприклад, робота з так званими авторизованими програмами (authoring tools), зокрема, Hot Potatoes, он-лайн програмами Puzzle Maker та Easy Test Maker, створення та використання вебквестів (web guests) та подкастів (podcasts), робота з режимом рецензування (Track Changes) у програмі MS Word тощо. Завдання третього модулю пов'язані з комплексним плануванням всього навчального процесу з використанням засобів ІКТ, тобто на рівні уроку та циклу уроків, а також у позакласній діяльності. Студенти аналізують приклади планів уроків та позакласних заходів з використанням ІКТ, відвідують відкриті заняття вчителів-новаторів, які використовують ІКТ у навчальному процесі ЗОШ (або дивляться такі уроки на відео) та створюють свої розгорнуті плани уроків з використанням ІКТ.

Після проходження даного спецкурсу студенти матимуть можливість застосувати набуті професійні знання, навички та уміння у використанні ІКТ під час педагогічної практики (на 4 та 5 курс) та при написанні курсових та дипломних робіт. Таким чином, буде здійснюватись поступовість у формуванні професійних умінь майбутніх учителів іноземних мов засобами ІКТ в системі їх професійної підготовки».

Цікавим, на нашу думку, є досвід Одеського національного університету ім. 1.1. Мечникова, який можна проаналізувати та запозичити також і освітянам. В університеті методичні матеріали з навчальних дисциплін некомп'ютерних спеціальностей (для економістів, психологів, юристів), адаптовані, з урахуванням досягнень у галузі ІКТ до вимог сьогодення, а також для студентів, які вивчають інформатику, наприклад, «Математичні методи в психології», «Лекції і вправи з вищої математики для економістів» та інші [6].

Отже, відповідно до вимог Концептуальних засад розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір до організації навчально-виховного процесу можна зазначити, що всі ВПНЗ України працюють над підвищенням якості педагогічної освіти з ціллю забезпечення її мобільності, привабливості та конкурентоспроможності на ринку праці [5]. Аналіз інформаційно-технологічного аспекту організації навчально-виховного процесу ВПНЗ показує, що в багатьох випадках він передбачає:

- використання ІКТ та інтерактивних методів навчання і мультимедійних засобів;
- впровадження електронних засобів навчання (підручників, посібників, каталогів, словників, навчальних програм тощо);
- технічну та технологічну модернізацію навчальних лабораторій та лабораторій засобів навчання;
- використання сучасних систем контролю якості знань студентів та проведення моніторингу якості освіти.

Висновок. Однак, на сьогодні недоліком професійної підготовки студентів суспільно-гуманітарних спеціальностей у ВПНЗ залишається недостатній рівень їх уміння вільно використовувати сучасні досягнення науки та техніки, зокрема в галузі ІКТ. Тут особливого значення набуває переорієнтація мислення сучасних вчителів суспільно-гуманітарних спеціальностей на усвідомлення принципово нових вимог до їх педагогічної діяльності щодо використання ІКТ у професійній діяльності.

Стан і тенденції розвитку соціуму дозволяють прогнозувати необхідність подальшого розвитку ІТСН майбутніх вчителів суспільно-гуманітарних спеціальностей, оскільки результати навчання повинні відповідати соціальним, науковим і технологічним цілям, рівню розвитку суспільства, внутрішнім цілям і потребам системи освіти. ІТСН повинна спиратися на наукові знання, форми, засоби та методи навчання, які відображають фундаментальні тенденції розвитку педагогічної науки. Провідною ідеєю системи є: професійна спрямованість та створення умов (як в процесі вивчення ІКТ як дисципліни, так і в процесі навчання суспільно-гуманітарних дисциплін) отримання майбутніми вчителями суспільно-гуманітарних спеціальностей професійно необхідних знань у галузі ІКТ та формування умінь та навичок їх використання.

Література

1. Баркасі В. В. Підвищення рівня інформаційної культури майбутніх вчителів іноземних мов. [Електронний ресурс]. 15:09 12.10.2008р. Режим доступу http://revolution.allbest.eu/pedagogics/00049293_0.html
2. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. [Електронний ресурс] Із головної сторінки. 12:55 05.06.2009р. Режим доступу <http://www.vspu.edu.ua/>
3. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. [Електронний ресурс] Із сторінки кафедри англійської мови та кафедри англійської філології. 12:25 05.06.2009р. Режим доступу <http://www.vspu.edu.ua/faculty/lingvo/>
4. Всеукраїнська розширена нарада з ректорами вищих навчальних закладів. Зі сторінки Події освіти та науки> Статті з питань освіти. Освітній портал 2003-2009рр. [Електронний ресурс]. 13:46 12.10.2009р. Режим доступу <http://www.osvita.ua/articles/340.html>. 12.10.2009р. Режим доступу <http://www.osvita.ua/articles/340.html>.
5. Всеукраїнська розширена нарада з ректорами вищих навчальних закладів. Зі сторінки Події освіти та науки>Статті з питань освіти. Освітній портал 2003-2009рр. [Електронний ресурс]. 13:46 12.10.2009р. Режим доступу <http://www.osvita.ua/articles/340.html>.
6. Зимовець О. А. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб формування професійних умінь майбутніх учителів гуманітарних дисциплін. [Електронний ресурс] Із сайту П'ятої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Українська наука XXI століття». Головна > Архів > Соціум. Наука. Культура. Режим доступу <http://intkonf.om/>

7. Карташова Л. А. Готовність майбутніх вчителів іноземних мов до впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес загально-освітніх навчальних закладів// Вища освіта України №3 (додаток 2) - 2008 р. - Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології» - Т. 2. -С. 254-264

8. Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка [Електронний ресурс] Із головної сторінки. Режим доступу <http://www.kspu.kr.ua>

9. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. [Електронний ресурс] Із сторінки Глобна >Новини >ВНЗ >Квотування >Школа >Post-osvita >Учитель >Родина >Законодавство > Видавництво «Плеяди» Освіта-ua. 14:10 22.06.2009р. Режим доступу http://osvita-ua.netieqislation/Vishva_osvita/3145

10. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова [Електронний ресурс] Із сайту Інституту гуманітарно-технічної освіти. Режим доступу <http://www.incito.hq>

11. Педагогічна і психологічна науки в Україні. Збірник наукових праць до 15-річчя АПН України у 5 томах / Том 2 Дидактика, методика, інформаційні технології - К.: «Педагогічна думка», 2007. - 368 с.

12. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. [Електронний ресурс] 09:22 10.04 2009р. Із сайту кафедри теоретичної фізики та інформатики. Режим доступу <http://www.udou.ora.ua/>

13. Шиман О.І. Урахування вимог сьогодення при побудові змісту курсу інформаційних технологій на гуманітарних факультетах педагогічних ВНЗ/ Інформаційні технології в освіті: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-26 травня 2006 р.).- Мелітополь: МДПУ, 2006. - С. 69-71.

УДК 378.091.33-028.37

О.І. КЛИМЕНКО

ПЕДАГОГІЧНЕ ПОНЯТТЯ КНИГИ І МУЛЬТИМЕДІА-ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті висвітлена цінність книги, як учителя, наставника. Сказано про поняття мультимедіа, кокурентноспроможність майбутнього фахівця, значення психолого-педагогічних компетенцій і підхід до кожної компетенції.

Проводиться висвітлення проблеми освіти як такої, а особливо при підготовці кадрів на основі підвищення кваліфікації в інноваційному середовищі науки і високотехнологічних виробництвах.

Ключові слова: книга, педагогічне поняття, поняття мультимедіа технології, електронного підручника, програмно-педагогічного вислову, модель спеціаліста, підвищення кваліфікації, компетенції і компетентності, штучний інтелект.

Аннотация. В статье освещается ценность книги, как учителя и наставника. Сказано о понятии мультимедиа, конкурентноспособностях будущих специалистов, значении психолого-педагогических компетенциях и подход к каждой компетенции.

Рассматриваются проблемы образования вообще, а особенно при подготовке кадров на основе повышения квалификации в инновационной среде наук и высокотехнологических производствах.

Ключевые слова: книга, педагогическое понимание, мультимедиа технологи!, электронный учебник, програмно-педагогическое выражение, модель специалиста, повышение квалификации, компетенции и компетентности, штучный интелект.

Annotation. In this article is lighted up the value of book as a teacher, a tutor. It is said about the concept of multimedia, competition possibility of the future specialist, value of the psychological and pedagogical jurisdictions and jurisdictional approach to every jurisdictions.

The illumination of the problem of quality of the education as such is conducted, and especially at training of personnel on the basis of in-plant training in an innovative science and high technological productions environment.